

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 137/2015
03.12.2015. година
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судије: Бранка Станића, као председника већа, судије Браниславе Апостоловић и судије Гордане Ајншпилер – Поповић, као чланова већа, у правној ствари тужиоца Д.М. из Б., улица кога заступа адвокат М.Ж. из Б., против туженог Агенција за приватизацију из Београд., Теразије број 23, коју заступа пуномоћник В.М. адвокат из Б., ради дуга, вредност предмета спора 2.587.000,00 динара, одлучујући о ревизији тужиоца која је изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж број 3493/14 од 28.01.2015. године, донео је у седници већа одржаној дана 03.12.2015. године следећу

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж број 3493/14 од 28.01.2015. године.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова за одговор на ревизију.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Београду П 2744/13 од 04.02.2014. године, која је исправљена решењем истог суда од 25.03.2014. године, усвојен је тужбени захтев тужиоца па је обавезан тужени да тужиоцу врати обвезнице РС старе девизне штедне серије А које му је тужилац предао ради измирења купопродајне цене из Уговора о продаји друштвеног капитала методом јавне аукције од 11.03.2008. године, овереним пред Првим општинским судом у Београду Ов.бр. ... чија је вредност на дан овере купопродајног уговора 11.03.2008. године износила 2.587.000,00 динара. Ставом два изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Привредног апелационог суда Пж 3493/14 од 28.01.2015. године у ставу 1. изреке одбијена је као неоснована жалба туженог па је решење

Привредног суда у Београду П 2744/13 од 25.03.2014. године потврђено. Ставом 2. изреке, преиначена је пресуда Привредног суда у Београду П 2744/13 од 04.02.2014. године исправљена решењем истог суда од 25.03.2014. године и то у ставу 1. и 2. изреке и пресуђено тако што се одбија као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се тужени обавезе да му врати обвезнице РС старе девизне штедње, серије А које му је тужилац предао ради измирења купопродајне цене из Уговора о купопродаји друштвеног капитала методом јавне аукције од 11.03.2008. године, овереног пред Првим општинским судом у Београду Ов.бр.чија је вредност на дан овере купопродајног уговора 11.03.2008. године износила 2.587.000,00 динара, па је обавезан тужилац да туженом накнади трошкове првостепеног поступка у износу од 489.450,00 динара у року од 8 дана по пријему одлуке. Ставом 3. изреке, обавезан је тужилац да туженом на име трошкова другостепеног поступка плати још 222.600,00 динара у року од 8 дана од дана пријема одлуке, док је ставом 4. изреке одбијен захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка, као неоснован.

Против пресуде Привредног апелационог суда Пж 493/14 од 28.01.2015. године, тужилац преко пуномоћника из реда адвоката је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

У одговору на ревизију тужени је оспорио наводе из ревизије у целини и предложио Врховном касационом суду, да исту одбаци као недозвољену. Трошкове ревизијског поступка је тражио и определио.

Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија тужиоца дозвољена по члану 403. став 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/2011 и 55/2014) затим испитао побијану пресуду у складу са одредбом члана 408. наведеног Закона о парничном поступку и утврдио да ревизија тужиоца није основана.

У спроведеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, као ни битне повреде из члана 374. став 1. овог закона на које се ревидент неосновано позива. Привредни апелациони суд у поступку по жалби није поступао противно одредбама члана 2,4,5 и 8 Закона о парничном поступку, већ је правилно применио одредбе овог закона, испитујући побијану одлуку у делу у којој се она жалбом оспорава, оценом свих релевантних жалбених навода у складу са прописаним овлашћењима и уз давање јасних разлога за доношење побијане одлуке.

Неоснован је ревизијски навод о погрешној примени материјалног права.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је са туженом Агенцијом за приватизацију, дана 11.03.2008. године закључио Уговор о купопродаји 70 % друштвеног капитала субјекта приватизације К.п.– А.. из Б. за купопродајну цену од 2.587.000,00 динара, коју је тужилац платио одједном, недоспелим обвезницама Републике Србије, старе девизне штедње, серије А Овај уговор је раскинут дана 11.06.2010. године када је тужени доставио тужиоцу

обавештење о раскиду уговора због неиспуњења уговорних обавеза, са образложењем да је у поступку контроле за извршење уговорених обавеза утврдио да купац – тужилац, није извршио уговорне обавезе из клаузуле 6.3 уговора и обезбедио континуитет пословања субјекта приватизације у претежној делатности.

Тужилац овом тужбом тражи повраћај обвезница РС старе девизне штедње серије А ... које је предао туженом а ради плаћања купопродајне цене из уговора о продаји друштвеног капитала 11.03.2008. године јер сматра да је тужена неосновано раскинула уговор.

Првостепени суд је усвојио тужбени захтев тужиоца и обавезао туженог да му врати предметне обвезнице, јер је закључио да нису били испуњени услови за раскид уговора који су предвиђени чланом 9. тачка 1. уговора и чланом 41а Закона о приватизацији. Првостепени суд је закључио да је субјект приватизације и након приватизације наставио да обавља делатност пројектовања грађевинских и других објеката, што му је била делатност у моменту продаје, да код субјекта приватизације није дошло до брисања уписане делатности до покретања стечајног поступка, нити до прекида рада по неком другом основу, већ је дошло до повећања прихода из основне делатности а све то указује да је тужилац као купац капитала обезбедио континуитет пословања код субјекта приватизације у претежној делатности у смислу члана 6. тачка 3. уговора а што даље указује да нису били испуњени услови за раскид уговора и да је предметни уговор неосновано раскинут.

Другостепени суд је закључио другачије и то да из утврђеног чињеничног стања произилази, да је у поступку контроле коју је извршила тужена агенција, у складу са законским овлашћењима, утврђено да су приходи субјекта приватизације, након продаје умањени, да постоји и даље блокада рачуна субјекта приватизације, да такво финансијско стање показује да није остварен циљ приватизације који се огледа у потпуној реализацији свих обавеза установљених уговором о продаји друштвеног капитала. У поступку вештачења је утврђено да у спорном периоду субјект приватизације није остварио добитак, да остварени приходи нису били довољни ни за подмирење текућих пословања, да је и даље постојала блокада пословног рачуна субјекта приватизације, да тужилац као купац није очувао континуитет у пословању, измирио дугове које је преузео уговором, нити вршио инвестициона улагања у субјект приватизацији у оној мери којом би се остварио циљ приватизације а то је унапређење пословања субјекта приватизације, социјална стабилност и привредни раст. Другостепени суд је закључио да је уговор о продаји друштвеног капитала основано раскинут, јер је раскид уговора извршен у складу са одредбом члана 6 и члана 9 закљученог уговора. Чланом 9 уговора су регулисане последице раскида због неиспуњења уговорених обавеза, тако да тужилац као купац и несавесна страна у случају раскида уговора, губи право на повраћај плаћеног износа на име купопродајне цене и сва права и потраживања по основу уговора. Полазећи од наведене одредбе уговора као и члана 41а Закона о приватизацији, другостепени суд је преиначио првостепену пресуду у складу са процесним овлашћењима из члана 394. став 1. тачка 3. Закона о парничном поступку и одбио захтев тужиоца као неоснован.

Према оцени Врховног касационог суда, на утврђено чињенично стање, правилно је другостепени суд применио материјално право и то одредбе

Закона о облигационим односима и Закона о приватизацији, када је одбио захтев тужиоца као неоснован. Разлоге које је другостепени суд навео у побијаној одлуци, прихвата и ревизијски суд.

Наводи из ревизије тужиоца се не могу прихватити као основани.

Ревидент истиче да је другостепени суд тенденциозно и погрешно применио материјално право, на тај начин што је закључио да у конкретном случају нема места примени члана 132. Закона о облигационим односима, већ да се у овој ситуацији има применити једино одредба члана 41а Закона о приватизацији. Ревидент даље истиче да другостепени суд код доношења побијане одлуке није имао у виду одредбе члана 100. Закона о облигационим односима, као ни одредбе овог закона који се односе на наступање више силе и ослобађање од одговорности, због неиспуњења обавеза услед више силе.

Ови наводи се не могу прихватити као основани. Уговор о продаји капитала субјекта приватизације је сложен, специфичан уговор, од посебног друштвеног значаја, који је облигационог и статусног карактера.

На правна дејства Уговора о продаји капитала /и имовине/ могу се примењивати одредбе Закона о облигационим односима које се односе на дејства грађанско-правних уговора и дејства уговора о продаји, дакле примењују се норме општег дела Закона о облигационим односима о општим дејствима уговора и посебним дејствима двостраних уговора као и норме посебног дела којима су регулисана правна дејства уговора о продаји. Међутим, правила Закона о облигационим односима се неће примењивати ако су нека дејства овог уговора посебно регулисана Законом о приватизацији или другим приватизационим законским или подзаконским актима, као што су нпр: правила о уступању уговора, правила о прекомерном оштећењу, последице раскида уговора, јер је примена ових института ограничена или потпуно искључена, Законом о приватизацији или самим уговором.

У конкретном случају тужилац и тужени су уговором (члан 9.1) регулисали раскид уговора и последице раскида уговора. Овом одредбом је предвиђено да након раскида уговора, купац капитала губи право на повраћај плаћеног износа на име купопродајне цене и сва права и потраживања по овом уговору. На овај начин је искључена примена члана 132 Закона о облигационим односима. Кад се уговором искључи примена одредбе члана 132. Закона о облигационим односима, која регулише последице раскида, таква одредба уговора није незаконита, јер је одредбом члана 20 Закона о облигационим односима, предвиђен диспозитивни карактер одредби овог закона, тако да странке свој облигациони однос могу уредити другачије него што је овим законом регулисано. Наведена одредба уговора, која искључује реституцију по раскиду уговора је и у складу са одредбом члана 41а Закона о приватизацији, тако да другостепени суд није погрешно применио материјално право када је одлуку засновао на одредбама уговора и члана 41а Закона о приватизацији.

Неосновано ревидент тврди да другостепени суд код доношења одлуке није имао у виду одредбе члана 100. Закона о облигационим односима,

која предвиђа да у уговорима које је формулисала једна страна и дала на потписивање другој, без могућности да друга страна утиче на садржину истог, треба недетерминисане и нејасне одредбе тумачити у корист странке која није сачињавала уговор а то је овде тужилац. Под неодређеном обавезом ревидент подразумева одредбе које се односе на континуитет пословања, јер не постоји јасно одређено кад је континуитет пословања одржан у претежној делатности а када није. Према оцени ревизијског суда, одредбе предметног уговора нису нејасне. Да ли је обезбеђен континуитет пословања у претежној делатности или није је чињеница коју треба утврдити доказним средствима у току поступка. У поступку је утврђено да тужилац због пословања с губитком није обезбедио континуитет пословања, нити остварио циљ приватизације, те код таквог чињеничног стања, нема потребе ни за каквим тумачењем одредбе уговора, јер је јасно да предметна уговорена обавеза није испуњена. Исто тако су неосновани наводи из ревизије да другостепени суд није имао у виду да је дошло до велике светске економске кризе, која је довела до краха економије, те да виша сила представља општи основ ослобађања од одговорности.

Виша сила је природни догађај или људска радња која се није могла предвидети или спречити а услед које је наступила штета, с тим да се људска радња није могла приписати у кривицу лица на које би иначе падала одговорност. У конкретном случају тужилац није доказао да су разлози неиспуњења уговорене обавезе - континуитета пословања, последица више силе, тако да позивање на велику светску економску кризу као опште познату чињеницу, није довољан доказ, да се без конкретних доказа, ослободи одговорности за неиспуњену уговорену обавезу.

Како не постоје разлози због којих је ревизија изјављена, као ни разлози на које се пази по службеној дужности, Врховни касациони суд је на основу процесних овлашћења из члана 414. став 1. Закона о парничном поступку одлучио као у ставу 1. изреке пресуде.

Решавајући о захтеву туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка, Врховни касациони суд је закључио да одговор на ревизију, није нужен у овој правној ствари па самим тим и трошкови који су наступили поводом састава одговора на ревизију а то је трошак на име судске таксе, не представља нужни трошак који би се досудио на терет тужиоца, те је у складу са чланом 165. Закона о парничном поступку одлучио као у ставу 2. изреке пресуде.

**Председник већа-судија
Бранко Станић,с.р.**